

Мадонневік Магілёўскі

№ 6 (6)

25.04.97

26 красавіка — Дзень нацыянальнага смутку

«...Пад пытаннем самое існаванне (фізічнае) дзесяцімільёнага народу. Радзіццям ударыла перш за ўсё на нашай рэспубліцы. Як пісала адна цэнтральная газета, не разумеючы, што піша: "На шчасце, вецер дзьмуў не на Кіеў". Сапраўды, у самыя грозныя дні, з 26 па 30 красавіка (а потым яшчэ шмат дзён), вецер цягнуў радыеактыўныя ападкаў на Гомель, Магілёў, Жлобін, Мазыр, Слаўгарад, Краснаполле, Рэчыцу, Хойнікі, Нароўлю, Брагін, Пінск, Слуцк, Брэст... Дасталося і Мінску. А паміж гэтымі гарадамі тысячы вёсак. Колькі людзей атрымалі розныя дозы радыяцыі і праз колькі дзён ці гадоў гэта паўплывае на кожнага, сказаць цяжка... І трэба выегазіць дзяцей, падлеткаў, цяжарных жанчын і ўвогуле ўсіх, каго можна... І не на месяц-два, а пакуль не нармалізуецца сітуацыя».

Алесь АДАМОВІЧ

(3 пісьма ў ЦК КПСС ад 1 чэрвеня 1986 года).

P.S. Усе здымкі сённяшняга нумара, за выключэннем двух, аб'яднаны адной тэмай — Чарнобыль.

Як абараняць свае правы

Гэтую вучылі чатыры дні ў Мінску прафсаюзы актыву Беларусі прадстаўнікі Міжнароднай Канфедэрацыі Свабодных Прафсаюзаў на семінары, праведзеным на ініцыятыве вядомай у Еўропе гуманітарнай праграмы ТАСІС. Упершыню ўдзел у падобных мерапрыемствах прынялі і дэлегаты ад афіцыйных "дзяржаўных" прафсаюзаў. Ад Магілёва на семінары, такім чынам, было двое прадстаўнікоў — старшыня рэгіянальнай арганізацыі Свабодных прафсаюзаў С.Абадзюк і

старшыня прафкама ліфтабудавнічага завода С.Шыбека.

На семінары адбыўся эпізод, пра які мы проста не можам не паведаміць чытачам. Ён зрабіў уражанне і на замежных гасцей мерапрыемства, якія добра ведаюць стаўленне ў нас "да правоў працоўных", і на дэмакратычных слухачоў. Усе разам, аднагалосна і аднадушна, у даволі рэзкай форме прынялі пратэст на адрас адміністрацыі Салігорскага аўтапарка, якая незаконна звольніла старшыню

тамтэйшай арганізацыі СП. Дэмакраты па сённяшні дзень губляюцца ў здагадках: далучэнне прадстаўнікоў афіцыйных прафсаюзаў да абароны законнасці прадэманстравана таму, што ў міжнароднай канфедэрацыі заведзена справа за № 1875 аб "беларускай сітуацыі" або, каб прадэманстравала афіцыйную лінію кіравання краіны на "наладжванне дыялога" з апазіцыяй?

А можа таму — выкажам меркаванне ад рэдакцыі, — што ўдзельнікі семінара аказаліся проста асабіста прасцейшымі людзьмі.

Уласная інфармацыя.

Пікет як піюстэтка сацыялагічнага партрэта магілёўскіх настрояў

У мінулую нядзелю, якая папярэднічала дню нараджэння Адольфа Гітлера — любімага гістарычнага персанажа нашага прэзідэнта — маладзёжнае згуртаванне "Патрыёты Бацькаўшчыны. Рук у Еўропу" правяло ў Магілёве антыфашысцкі пікет. Ён быў замоўлены арганізатарамі на панядзелак, але, зразумела, быў забаронены (пра гэта ў нашай газеце вы прачытаеце на 2-ой стар.).

Чыноўніцкую логіку, якая ўся ўкладваецца ў знакамітую швабрынскую формулу "хватаць і не пусціць", зразумець нармальным людзям наогул цяжка. А забарону пікету супраць фашызму ў краіне, якая ў Другой сусветнай вайне страціла кожнага свайго чвэртага жыхара, — зразумець немагчыма, як не паварочвай гэтую тэму. Застаецца адно: падарываць уладу ў тым, што пікет мог бы быць дэзаволем, каб меў накіраванасць не супраць, а — за... І усё ж,

ват без экзэцсаў. Людзі ў цывільным і міліцыянты назіралі за пікетам, фіксавалі яго на фотакамеры, адзівалі ў бок для "папераджальных гутарак" тых, каго лічылі арганізатарамі... але ж не адважыліся на грубы разгон і вырыванне з рук пікетчыкаў плакатаў і транспарантаў. Нехта з іх, відаць, зразумеў, што

надта дэка выглядаў бы міліцыянт (хаця сёння многія робіцца, каб ператварыць чалавека ў форме ў бездумнага выканаўцу), які б вырываў з рук юнага дэманстранта плакат "Мы супраць фашызму". Складаным практыкаваннем на рэакцыю стала для ахоўніку парадку і тое,

што пікетчыкі трымалі ў руках плакат з выявай знакамітай цытаты Лукашэвіча аб Гітлерах і ягоным парадку. З аднаго боку гэта, зразумела, крамола — 50 апошніх гадоў свет толькі і робіць, што змагаецца з любымі правамі сімпатый да нечалавечай тэорыі і практыкі "германскага парадку", а з другога — гэтая зна-

камітата цытата не што іншае, як сапраўднае меркаванне роднага прэзідэнта. Вось і давялося людзям у лагонах і цывільным з разгубленасцю на тварах і без "канкрэтнай справы" мерзнуць не па сваёй волі на пранізлівых ветры каля "Прыорбанка" цялую гадзіну.

Пікетчыкі не проста заяўлялі сваю настрой, але і збіралі подпісы магілячан пад заявай аб асуджэнні курса, якім вядзе Беларусь яе сённяшняе кіраванне. На працягу гадзіны сотні магілячан спыняліся ля пікету, заяўлялі шчырыя гутаркі з дэманстрантамі і паміж сабой, але да шчыткі з подпісамі, дзе трэба было пазначыць сваё прозвішча і адрас, многія адносіліся абачліва. Тым не менш некалькі дзесяткаў гараджан не сталі хаваць свайго адмоўнага стаўлення да цяперашняй сітуацыі. Адначасна, праўда, і тое, што каля пікету не было спынялася і тых, хто агрэсіўна не падзяляў ні настрою акцыі, ні самога права юных грамадзянаў Магілёва на такую дэманстрацыю. Не сказаць, што гэта былі адныя ветэраны з тых, для якіх любыя паводзіны ў нязгоду з любой, але афіцыйнай уладай — недапушчальнае свавольства. Былі і сярэдняўзроставыя, і маладыя людзі, інтэлігенты з выгляду і простыя "рабачы-

гі", якім хацелася "адправіць пікетчыкаў у Сібір", каб яны не падбухторвалі народ няведама на што за "амерыканскія грошы". Немагла магілячан і проста спынялася мімаходзь, кідаючы ў бок пікету спачувальныя, але іранічныя усмешкі. Адзін з такіх, мой знаёмец, паспакушаўшы мяне за тое, што па журналісцкаму абавязку я "вымушаны" мерзнуць побач з пікетам "нейкіх дзяцей", заўважыў: не так, не такім чынам трэба змагацца з рэжымам. Але сам заспяшаў далей, так і не адкрыўшы мне свайго таямнічага ведання таго, які гэта трэба рабіць.

Ледзь не забыўся паведаміць, міліцыянты мерзілі ўсё-такі не дарэмна. Адрозна пасля сканчэння пікету яны уручылі прама на вуліцы позву старшыні абласной арганізацыі БНФ Анатолю Федараву з запрашэннем "явіцца к 9 часам 22 апреля 1997 г. к начальніку Цэнтральнага РОВД полковнику Терехову". Напачатку пікету начальнік РАУС, гэты самы, пад'язджаў да месца акцыі і ўбаку ад усіх вёў з А.Федаравым нейкую агульную і, здавалася, адлеглую, мірную гаворку. Відаць, аб нечым не дагаварылі...

г.судник.

...Я поняла в чем секрет белорусов

Наталья Арсеньевна Рослову представлять не надо. Ее друзья и враги, которых немало среди "чужих" и "своих", достаточно потрудились над созданием ее популярности. Могу лишь добавить от себя, что председателю комитета "Дети Чернобыля" действительно не занимать самостоятельности и яркости, убежденности и оригинальности, а более всего — редкой способности сопереживать.

— Наталья Арсеньевна, вашему комитету уже 5 лет. Можно ли говорить о том, что не только вы создавали комитет, но и он вас? И вообще, как вы начинали?

— Это произошло по инициативе Европы. У нас традиции благотворительности и милосердия не было, они не поощрялись, если хоть чуть-чуть выходили за рамки бытовой жизни. Мы были одной из первых гражданских инициатив, которая строилась не на чистой идеологии и не на чистой политике, а на конкретных делах. Десять человек, в основном женщины, собрались в эту гражданскую инициативу и взяли на себя роль посредника между активной общественной благотворительностью Запада и недоброжелательной конкуренцией на этом поприще нашего государства. Кроме того, мы хотели реабилитировать в глазах людей справедливую распределительную систему, которая в советском государстве была сильно дискредитирована. Так что эти 5 лет действительно вывели меня на такой уровень переосмысления, до которого можно было бы и не дотянуться за всю жизнь, сложилась все иначе. Это было и временем знакомства с личностями, особенно из Европы, глобального масштаба.

— Сейчас у нас начался активный поиск врагов. Естественно, что вниманием не обойдены и общественные организации. Вы уже почувствовали на себе это давление?

— Сегодня стремительно идет реставрация железного занавеса, который, как гильотина, прежде всего ударил и еще ударит по посредникам, т.е. по нам и таким же организациям. Гражданским инициативам, кровно не связанным с государством, "перекрывают кислород" по всем линиям. Такова уж коммунистическая ментальность: тот, кто что-то имеет и с государством не делится — злодей и враг. Человек, который не сидит под дверью чиновничьего кабинета и не просит помощи по любому поводу, уже подозрителен. А когда мы начинаем протестовать и говорить, что в каждом государстве есть гражданский третий сектор, где человек реализует свои понятия о милосердии, нас обвиняют и в политиканстве, и в том, что мы финансируем политическую оппозицию. С чиновниками говорить трудно, а вам скажу откровенно: все это бред.

К нам 2-3 раза в год приезжают бригады из Европы, человек по 10-15, которые по очереди передаем помощь. Мы представляем им все наши отчетные документы. А последняя делегация католической общины призналась, что в Германии им заведуют очень много гражданских инициатив из-за того, что они имеют такого надежного партнера, как комитет "Дети Чернобыля". Мы в своей работе всегда отдавали приоритет богатой и стабильной Европе, а сейчас нас заставляют поворачиваться на Восток. В какой-то мере мы даже рады, — может быть хоть это наконец заставит белорусов остановиться и оглядеться вокруг.

— Что-то не верится мне в это пробуждение...

— Напрасно. У нас сейчас работает своего рода общественная приемная, мы постепенно становимся психологами и социологами. И в результате многочисленных контактов с европейцами и белорусами я поняла, в чем секрет белорусов. Они осели своей территорией на стыке двух миров, вечно враждующих. На стыке великой России с ее концепцией панславизма и великой Европы с идеями гуманизма. Белорусы настолько разочаровались в структурных надличностных, государственных, что уцепились за свою землю и больше ничего не хотят видеть и знать. Даже само выражение, не только географическое, но и философское — "мы тутэйшыя" об этом говорит. И выбор Лукашенко был выбором самого достойного из "тутэйшых". Народ не думал о том, что за ним нет никакой политики. Главное — он пообещал навести "порядок" на этом клочке земли. Своей "порядок" — не запятный и не русский. Хотя президент, да и народ благополучно перед старшим братом, но одновременно и оплевывает его, потому что считает себя хитрым хозяином, прочно сидящим на своей земле.

Ведь почему мы так быстро забыли уроки Чернобыля? Это тоже синдром "тутэйшаства". Чернобыль выбил у белорусов главную карту. В "зоне" уже не скажешь "я тутэй-

шы", — земля заражена, отравлена. С нее пришлось уйти. Но этот разрыв люди выдержали 5 лет, а потом стали возвращаться на свои земли, забыв про радиацию и убедив себя, что она не страшна...

— А указ о том, что студенты после института должны ехать в зону?

— Это расписка президента в собственной беспомощности. Потому что политика — наука серьезная, великая, требующая подготовки и выдающихся личных качеств. А президент пришел к власти как "тутэйшы", у него нет никаких современных концепций. Отсюда стремительный возврат к старой социалистической концепции, вплоть до суботников и "борьбы за урожай". Отсюда и административное закрепление "кадров", принудительное распределение выпускников учебных заведений.

В политике нельзя изобрести велосипед. У нас, с обретением независимости, был и остается путь: либо оставить опыт Европы, либо продолжение опыта тоталитарной советской системы. И президент, и его электорат выбрали тупиковый и трагический путь возврата назад.

— Одно из направлений деятельности комитета — распределение гуманитарной помощи. Ведь дворовая ненависть к вам жидет именно на этом. Но "праников сладких всегда не хватает на всех". Как выходите из положения и кому отдаете приоритет при распределении?

— Да, были попытки официальных служб и отделов этот громадный поток бедствующих и нищенствующих, которым мы просто не в состоянии помочь, повернуть против нас. На первых порах разыгрывались большие скандалы. Бывало, что и я убежала из комитета с валидолом, и люди уходили, крича, что они нас выведут на чистую воду. Но сейчас мы научились так вести диалог, что даже когда отказываем, люди относятся к этому с пониманием.

У нас произошел отбор. Такой гражданской инициативе, как наша, под силу взять под свою опеку не более 200 семей, чтобы это не уходило из сердца. Эти 200 семей — не всюду проживающих "тетки с авоськами". Мы верим их выплаканым глазам, мы знаем их действи-

Р.С. Наталья Рослова перестала быть "совком", а "тутэйшай", к счастью, никогда и не была. Ориентироваться на Восток желанием не горит. Вот и сейчас в составе делегации едет в Прагу (пока еще пускают), чтобы принять участие в Восточно-Европейских консультациях, где ей предоставят возможность сделать доклад о ситуации с правами человека и гражданскими инициативами в Беларуси.

Эта хрупкая женщина с отважной душой прилагает максимум усилий, чтобы не дать окончательно захлопнуться перед нами железному занавесу. И пусть вера в то, что занята она нужным делом, укрепит ее и вдохновит нас.

Положительной энергии у собеседницы набиралась

Саша ЖЕЛЬСКАЯ

Ул. КАРАЛІНА

Усё адвечна, па спіралі,
усё вяртаецца ізноў...
Не помнім, як нас

распіналі,
Як халадзела ў жылах
кроў?

Добраахвотна зноў
на гільяціну
нясём спантанай

грамадой
сваю радзімую Айчыну,
як пацалункі маладой.

На ўжо гатовую нам
кладзецца ўдзячна

плаху
галава,
а ў палачы ў вачох —
ні боязі, ні страху.
О, люд, напяміначы

радства!

...Баліць душа
крывавай ранай.
Да Беларусі як дайці
нам абыццанай.

ЖЫЦЦЁ ПА ДЭКРЭТУ

**Не спадабаліся
антыфашызм
і чарнобыльскі
шлях**

Чытачы нашыя ведаюць, што час ад часу апазіцыйныя сілы займаюцца сваёй мерарпрыемствам і акцыяй: шэсці, мітынгі, пікеты на самых розных нагодах і датах (што дазваляеца нават прэзідэнцкай канстытуцыяй). Пішучы адпаведныя заявы і атрымліваючы пільмовыя адказы. Практыка забароны ўсяго нашым гарыканамам правядзена даўно. Аднак раней гэта адбывалася дзавоі фармальна: улада забараняла, а апазіцыянеры праводзілі. Цяпер усё стала больш жорстка, бо выкананому зараз непараўнальна лягчэй і прасцей. Цяпер ёсць дэкрэт N5, спаслаўшыся на які, можна ўсё. Што і робіцца. Апошняя забарона падпісана Н.Аудзеевай і У.Цумару.

ніках суда над старшынёй Марілёўскай гарадской арганізацыі БНФ "Адраджэнне" Ул.Цурпанавым, аштрафаваным на 3 млн.рублёў за "арганізацыю і ўдзел" у шэсці з нагоды Дня Канстытуцыі і расклею "забароненых" улетак. Такі запознены, аднак жорсткі прысуд вынесла яму на падставе фармальна свечаннаў з боку міліцэйскага маёра суддзя Цэнтральнага раёна спадарыня Гурыновіч (а не Гурынава, як памылкова паведамляе ў нататцы). Прывосім суддзі сваё прабачэнне і выпраўляем прыкрою памылку — бо такіх людзей трэба ведаць дакладна — прывосім суддзі Гурыновіч П.Г.

Прабачэнне судзі

У нататцы, пра якую згадана вышэй, паведамлялася аб вы-

Пратэставаць супраць "мірнага атама" было дазволена

У мінулую нядзелю ў Марілёве пачалі збіраць подпісы супраць будаўніцтва ў Беларусі атамнай электрастанцыі. Акцыю наладзіў мясцовы грамадзянскі камітэт "Дзеці Чернобыля". Быў выстаўлены пікет, ля якога стаяў чалавек, апраунты ў працяг і ў белым балахоне. Ён сімвалізаваў пагрозу атамнай смерці. Як заявіла старшыня камітэту Наталія Рослова, іх акцыя была накіравана не супраць "атама" ўвогуле. Проста для Беларусі праблема будаўніцтва атамнай станцыі на бліжэйшых, па меншай меры, дзесяці год маральна і тэхналагічна небяспечная.

Трэба адзначыць, што збор подпісаў ішоў даволі паспяхова. Супраць АЭС выказваліся і маладыя, і старыя, незалежна ад стаўлення да іншых пытанняў унутранага жыцця краіны. Цікава і тое, што ўлады дазволілі пікет, хоць ён стаяў не там, дзе для ўсіх падобных акцый у Марілёве вызначана, як вядома, рэзервацыя — пляч перад ДК завода імя Куйбышава.

Недагляд або сведчанне таго, што работні ўлады ба-яцца АЭС таксама, як і звычайныя людзі?

Сымон ГЛАЗШТЭЙН.

Радасці, міру і дабрыні ў сэрцах і душах, згоды ў сем'ях і дачыненнях з усімі людзьмі жадае чытачам рэдакцыя "Тыднёвіка Магілёўскага" ў светлыя дні праваслаўнай Пасхі!

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ!

Поздравляя всех Вас с Пасхой Господней, не могу не воспользоваться удобным случаем к назиданию. Духовной пищей всем нам да будет Вселенского Великого Учителя и Святителя Иоанна Златоуста слова: "Аще кто благочестив и боголюбив, да насладится сего светлого и доброго торжества". Именно, надо иметь благочестие и боголюбие, чтобы воспринять в себя святость Пасхи Господней, чтобы вместить в свое сердце радость торжества Воскресения Христова и насладиться пиром нашей Православной Веры.

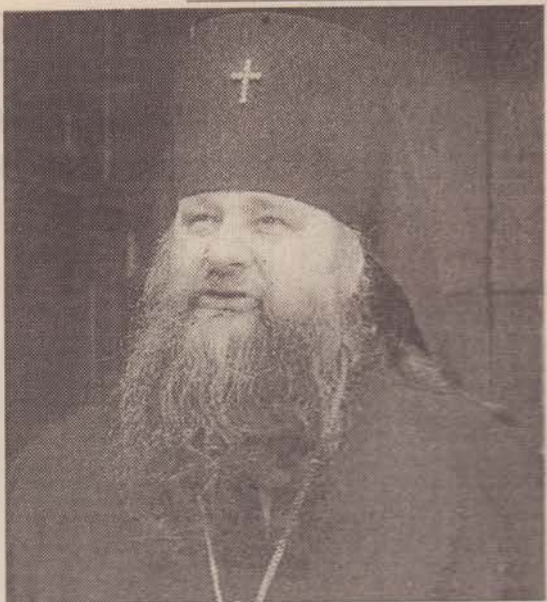
Добрые христиане всегда готовы к встрече со Христом, для чего особенно в дни святой Четыредесятницы очищают души свои от грехов и нечестия, когда в воздержании, всепощении и молитве смиренно достигают настоящего благочестия и боголюбия.

Ныне эта встреча с Воскресшим Господом нашим Иисусом Христом наступила для всех нас. И вся вселенная светло празднует победу Христа над смертью, Воскресение Его из мертвых. Но по-настоящему духовно наслаждаются этим торжеством из торжеств только благочестивые и любящие Господа!

Когда воскрес Господь наш Иисус Христос, то первое слово Его ученикам Своим было "Мир вам". Радость пасхальную вкусили те, кто сострадал Христу у креста, кто последовал за Ним, исполняя Его заповеди.

Итак, истинное боголюбие и благочестие, подобно тому, как и истинный пост, заключается в исполнении заповедей Господних в любви к Богу и ближним, в устроении мира в Церкви Божией, в своей

ПАСТЫРСКОЕ ПОЗДРАВЛЕНИЕ

душе и во всем мире.

Праздник Пасхи Господней — это величайший подвиг любви Богочеловека к роду человеческому и победы Его над смертью. Все, возлюбившие жизнь во Христе, истинно наслаждаются сего доброго и светлого торжества.

Молитвенно желаю всем Вам, братие и сестры, быть в числе истинных благочестивых боголюбцев,

сподобиться войти в радость Господа своего и наследовать жизнь вечную.

Христос Воскресе!
Воистину Воскресе!
Божией Милостью Смирненский Максим, Архиепископ Магилевский и Мстиславский

Пасха Христова
1997 г.
Могилев-на-Днепре

ПРОГРАММА ПАСХАЛЬНЫХ ПРАЗДНОВАНИЙ В ХРАМАХ МОГИЛЕВА

25 АПРЕЛЯ — ПЯТНИЦА

Собор Трех Святителей
Царские часы — 8.00
Вынос Плащаницы — 14.00
Чин Погребения — 18.00

Свято-Никольский монастырь

Царские часы — 7.00
Вынос Плащаницы — 12.00

Борисо-Глебская церковь

Царские часы — 8.00
Вынос Плащаницы — 12.00
Чин Погребения — 17.00

26 АПРЕЛЯ — СУББОТА

Собор Трех Святителей
Литургия — 9.00
Чтение деяний — 20.00
Пасхальная служба — 23.00

Освящение куличей — с 14.00 до 23.00

Свято-Никольский монастырь

Чин Погребения — 4.00
Литургия — 9.00
Чтение деяний — 20.00
Пасхальная служба — 23.00

Освящение куличей — с 14.00 до 23.00

Борисо-Глебская церковь

Литургия — 9.00
Чтение деяний — 20.00
Пасхальная служба — 23.00

Освящение куличей — с 14.00 до 23.00

27 АПРЕЛЯ — ВОСКРЕСЕНИЕ

Освящение куличей во всех храмах с 4.00

Собор Трех Святителей
Вечерняя литургия — 16.00

Православные сеятары города і вобласці ў святочныя пасхальныя дні наведваюць з віншаваннямі, малітвамі, асячэннямі і падарункамі дзяржаўныя дамы, месцы пазабудавання, бальніцы і лякарні. Такое стаўленне да людзей, якіх цяжкі, чым ішам — у праддзях праваслаўя. Яны былі паршанымі, калі на шляху міласэрнасці і дабрыні паўсталі ўладзе "работчы" і сялян. Царква і па сёння не апраўдася ад уцешальнасці ў сваёй ішчэ і ад дзяржаўнай заліжнасці. Вяртанне да праддзях, у асвоё якіх увага да душы і маральнае, — найбольш сродак абраджэння аўтарытэту Веры і Царквы.

Праграма святкавання Хрыстовага Уваскресення дае царкве добрую магчымасць правіць себе не ўстаноўай або ідэалагічным аб'ездам дзяржавы, а аб'яднаннем сапраўды Хрыстовых людзей, светлых духам і шчодрых сэрцамі.

Спекуляцый на бядзе

Бадай, толькі празмерна наўныя і надта даверлівыя людзі, насуперак усякай логіцы і здароваму сансу, па-ранейшаму з верай, надзеяй і любоўю ставяцца да неабачліва абраных ім прэзідэнта. Яны няк не заўважаюць ні яго бессаромнага папулізму, ні яго хваляўнай уплывенасці ў толькі сваёй беспамылковасці і верагоднасці іншых, ні яго дыктатарскіх памкненняў. Як не заўважаюць яны і яго неадаравальны спекуляцый вакол самай страшнай і небяспечнай бяды — чарнобыльскай...

Прыгадаюцца пампезныя і прапагандысцкія паездкі А.Р.Лукашэнка ў канцы сакавіка 1995 года і ў леташнім чэрвені па самых забруджаных радыенуклідамі тэрыторыях Магілёўшчыны. Пры першай паездцы падчас сустрэчы з вясковымі напалову адселенымі жыхарамі калгаса "Бальшавік" Чарыкаўскага раёна прэзідэнт раптам, нібы выйшаўшы з-пад кантролю чарнобыльскіх атам, шырокім жэстам дазволіў: жыўце там, дзе хочацца, няма ахвоты перасяляцца — заставайцеся на месцах... Як мала людзей, у чарговы раз "кулішоўся" на энэргію прэзідэнцкую "дэмакратычнасць" звярнулі ўвагу на аб'яваеца да пасаў многіх і многіх людзей, што праваліўся ў гэтым жэсце, на неадаравальную лёгкасць у падыходзе да найпростай праблемы...

Тады ж готу сваю "палітоэсую" думку гаспадар рэспублікі, але ўжо як аб'яваеваю да выканання, паўтарыў у час нарады з абласным актывам. Праўда, тагачасны міністр аховы здароўя Іосиф Драбшэўскі забіраў спадар падказкі актыў: усё ж, маўляў, жыццё сям'і з дзецьмі да 14-гадовага ўзросту ніяк не пажадае на тэрыторыях са шчыльнасцю забруджвання ад 15 і вышэй кюры на квадратны кіламетр. Ды няк пракаўтулася не істотная заўвага пад надобным позікам "бацькі". І толькі нятула-анімела адчулі себе міністр па надзвычайных сітуацыях Іван Кенік і міністр сельскай гаспадаркі і харчавання Васіль Лявоў. На большае, праўда, іх і не хпіла.

Крыху пазней, у выніку такой востра-прынцыпальнай згоднасці, з'явілася ўрадавае рашэнне аб так званай "рэабілітацыі населеных пунктаў" з сярэдняй шчыльнасцю забруджвання вышэй за 15 кюры. У нас ва ўрадавым пераліку трапіла 14 населёных. Людзі ў іх засталіся, а сапраўдны рэабілітацы,

гэта значыць стварэння ўсіх неабходных умоў для бясспечнага жыцця, ім наўрад ці калі дачакацца. Жывуць адным днём! Нават у Вяртэнь Чарыкаўскага раёна — дзе шчыльнасць 34 кюры! — як ні ў чым не стала карыстацца ўсім са сваёй хворай зямелью ажы 11 сем'яў. Што зробіш, калі сам прэзідэнт дазволіў жыць, дзе каму хочацца?

Не задумваючыся, цалкам паклаўшы спекуляцыі ўны папулізму кіраўні краіны, часам людзі жыўць нават там, дзе не то, што небяспечна і супрацьпаказана, а і ўвогуле немагчыма. Да прыкладу, састарэлы і нямоглы муж і жонка Гнедавы бядотна адліваючы свой час у адзінай не запланаванай у зямлю хатнік былой вёскі Малаўна. А яна ж сумна вядома разам з суседняй вёскай Чудзянай самай высокай на Магілёўшчыне радыяцыйнай. Вакольнае зямлі, як і сама вёска, забруджаны не толькі цэзіем-137, але і стронціем-90, часткова плутоніем-240. А між тым Гнедавы тут аруць і сеюць, вырошчваюць хлеб і бульбу, косяць траву для каровы.

Такія ж гарапаншкі, паверышы на слова прэзідэнта, марна чакаюць лепшай долі ў шмат якіх іншых адселеных вёсках Прыднэпроўя. Свой, як заўжды пышна абстаўлены мінулы годні ваяж у чарнобыльскія раёны Магілёўшчыны спадар Лукашэнка тлумачыў жаданнем асабіста разабрацца са станам спраў на месцах, каб выдзеліць дастаткова сродкаў на першапачатковыя работы па далейшым змякчэнні радыяцыйных паслядаў... Разабраўся. Выдзеліў. Але... па-лукашэнкаўску, калі думалі адно, гаворыцца другое, а робіцца лі-

хавадама што. Летась на чарнобыльскія патрэбы гэта вобласць атрымала трылён рублёў. Нага (у супаставільных цэнах) у 11 разоў менш, чым ёй было выдзелена на гэты матэрыял у 1991 годзе. Сёння ж па капітальных укладаннях атрымана ўсёго-насяго 342,2 мільярда рублёў. Яшчэ 116,6 млрд. рублёў адлучана на газіфікацыю забруджаных раёнаў, асфальтаванне дарог на іх тэрыторыях, пракладку вадаправодных сетак. Кропля ў моры!

Што тычыцца сродкаў на аздараўленне пацярпелага ад радыяцыйнага насельніцтва, найперш дзяцей, дык тут увогуле нейкая неразбярэха. Марна, зразумела, чакаць, што грошай на гэтую справу будзе дастаткова.

Дарчы. У мінулым годзе аздараўленне прайшло ўсяго 60 адсоткаў ад агульнай колькасці тых, хто меў вострую неабходнасць у ім. Ды і вясло ў асноўным па лініі

фонду Грушавага "Дзеціма Чарнобыль". Зараз, калі не сумаюцца прэзідэнцкія нахаты на гэты фонд, латна чакаць поўнага паралічу ў справе аздараўлення.

Атрыманыя сёння сродкі Магілёўшчыне наўрад ці хопіць нават на самыя гараць чарнобыльскія дзікі. А між тым здароўе людзей з кожным годам усё больш пагаршаецца. Да прыкладу, у Краснапольскім раёне ў постчарнобыльскі перыяд у параўнанні з дававаўшым у тры разы выраслі анкалагічныя захворванні. Катастрафічна прагрэсіруе ў людзей разбурэнне цэнтральнай нервовай сістэмы. Усё больш пашыраецца страшная хвароба Паркінсона. Фізіяцтва сур'ёзна парашуны мазгавога кровазвароту. Адначаеца масава, аслабіла ў дзяцей, паталогія шчытападобнай залозы. Усё гэта медыцына назірае за ўсіх 13 пацярпелых раёнах вобласці. І не толькі ў іх.

Таму частка чарнобыльскіх сродкаў накіроўваецца на зварышэнне медыцынскіх аб'ектаў — даўгабуду. Скажам, плануецца закончыць, нарэшце, будаўніцтва ўчастковых баль-

ніц у трох пасёлках для перасяленцаў (Андрашы, Трылесна, Пудайна), а таксама пазна-аздараўленчага камбіната ў Слаўгарадзе. Складанай па-ранейшаму застаецца сітуацыя з будаўніцтвам цэнтральнай раённай бальніцы ў Касцюковічах. Яе персанал два гады таму півтаваў прэзідэнцкі картэж ля сцен сваёй занадманай устаноў. Маўляў, напярмлівы бог, дапамажыце: патрэбна новая бальніца. Старой драўлянай, у якой некалі месцілася панская стайня, больш 100 гадоў. Хірургічнае аддзяленне развальваецца, інфарцыйнае яшчэ ў горшым стане. Усе карпусы ледзь ліпаць. Прэзідэнт Лукашэнка пазыў дапамагчы, тым больш што новую бальніцу пачалі будаваць яшчэ ў гады былога Саюза, але аб'ект наогула быў замарожаны. І каб на ім не выкарыстоўваць і без таго мізэрныя чарнобыльскія сродкі, прэзідэнт даў распараджэнне фінансаваць аб'ект з рэспубліканскага бюджэту. Але цяпер у Касцюковічах чакаюць, калі гэты бюджэт выйдзе наперад і падужэ. Мо крыху перападзе тады з яго і на новую бальніцу...

Нешта нахмталі тагата і з яшчэ адным чарнобыльскім аб'ектам-даўгабудам: сярэдняй школай у Краснаполлі. У цяперашняй, неабачліва пабудаванай некалі на старых могілках, паднавата прасеў падмурок. Школа апынулася ў аварыйным стане. Гадоў шэсць таму пачалі будаваць новую. Для яе завяршэння неабходна 35-40 мільярдаў рублёў. Сёння суды накіравана толькі 2,5 мільярда. Калі і надалей будзе такое фінансаванне, дык няцяжка падлічыць, праз колькі гадоў Краснаполле атрымае новую школу.

Ці ўзяць, да прыкладу, сярэднюю школу ў забруджанай вёсцы Лябанаўка Чарыкаўскага раёна. На яе драўляную пабудову часоў яшчэ цара Гароха проста вусцішы зараз глядзець. За вучнёў баяна. Асноўны яе корпус ледзь трымаецца на апырцы з тоўстых бярвенняў. Сцены пакасаваўліся, столь прагнулася. Дадатковы корпус няк зімой напалову згарэў. Малюжак, спаван, дык няцяжка падлічыць, праз колькі гадоў Краснаполле атрымае новую школу.

Вось вам і ўсё прэзідэнцкі гучны клопат пра пацярпелага ад радыяцыйнага насельніцтва, пра падрастанчае пакаленне, пра яго здароўе і фізічнае здароўе. А як жа на гэту тэму, як і на тэму эканамічнай стабільнасці, любіць усяляцца павятра наш "ўсенародна абраны". Слухаючы гэтыя ўсплескі, афарбаваныя эмоцыямі і пафасам, мільёныны думачы: усё спасы, шаноны Аляксандр Рыгоравіч, усё спекуляцыі на бядзе народнай. На вялікі жаль...

Максіма КАСТРЫЦА.

Цяжка

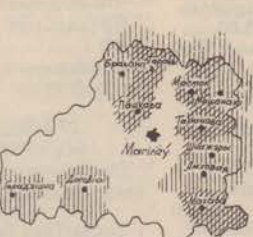
абвергнуць дакументы

За апошнія некалькі год сталі вядомыя дакументы, якія падцвярджаюць факты шматлікіх і масавых выступленняў жыхароў Беларусі ў 20-30-я гг. супраць Савецкай улады. З большага ў іх прымалі ўдзел сяляне, бо пасля кастрычніцкага перавароту 1917 г. вядучай галіной эканомікі Беларусі заставаўся сельская гаспадарка, дзе працавала 85 % насельніцтва. У той час рэвізцыі, канфіскацыі, эпідэміі, гібель на франтах працаздольнай часткі насельніцтва не мінулі беларускую вёску.

Не толькі адносна малалікія "кулакі", але і сярэднія ў Расіі і ва Усходняй частцы Беларусі (не акупаванай польскімі войскамі і ўключанай у склад РСФСР) добра ведалі палітыку "ваенна-камунізму" і асабліва "харчарэзервскую" калі ў сялянаў адбіралі амаль усе хлеб, бульбу ды іншыя прадукты. Гэта спустошвала вёску, выклікала голад. Эканамічныя авантуры з іх большавікоў, гвалтоўнае стварэнне камун і са-

танне ўтрымліваюцца ў матэрыялах Прапойскага РК КПБ (б) за 1930 г., якія знаходзяцца ў архіве г. Магілёва. Гэта старонка машынадрукаванага тэксту, якая з'яўляецца данясеннем мясцова-

Магілёўскі раён

Мяжа раёну на 1922 г.
Выступленні супраць Савецкай улады да 1935 г.
Выступленні супраць Савецкай улады да 1928 г.

Слаўгарадскі раён Магілёўскай вобласці

Мяжа раёну на 1922 г.
Мяжа раёну на 1932 г.
Выступленні супраць Савецкай улады 1919-1920 гг.
Выступленні супраць Савецкай улады 1919-1921 гг.
Выступленні супраць Савецкай улады 1919-1929 гг.

га райаддзела міліцыі ў райкам ад мая 1930 г. аб "Палітстанавішчы раёну". Звязваючы тагачасны стан (1930 г.) сялян з калектывізаваным, у данясенні шмат кажацца аб падзеях 1919-1920 гг. Прычым сама міліцыя ўжывае тэрмін "паўстанне". Адзначана і вёска Жалезенка Іванішчаўскага сельсавета, у якой знаходзіўся штаб паўстання, што сведчыць аб добрай арганізацыі. Як сказана ў данясенні, вёска была ўтворана ў царскі час. Жыхарамі яе былі перасяленцы. На думку аргану, у 1930 г. палову жыхароў вёскі складалі кулакі і моцныя сярэднія, палову сярэднія і беднякі. Восенню 1936 г. я наведваў гэтыя мясціны і ў сельсавеце мне падцвердзілі, што вёску заснавалі "западнікі", якія за царскім часам перасяліліся сюды з Заходняй Беларусі, самі выкарчавалі лес, высушылі балоты, распрацавалі глебу. Таму лічылі вартым толькі працу і тое, што яна дае. Невыпадкова ў Жалезенцы знаходзіўся штаб, бо жыхары катэгарычна не прымалі большавіцкіх рабункаў. Вось прозвішчы заснавальнікаў вёскі: Гоёвы, Грамыкі, Грахоўскія, Пухоўскія, Іваноўскія. У большасці, пазней, яны былі "раскулачаны" і высланы за межы Беларусі. А раскулачвалі, па ўспамінах Кураленкі Анны Савельеўны (1922 г., н. па бацьку Варанікава), за тое "што гэсеі палімоу было, кароў шмат мелі, садочкі... я добра памятаю, у той час я ладная была".

З данясення можна даведацца, што і "гэтыя ўсі сельсаветы ўчас-твовалі ў паўстанні". Прапойскія мястачковы, Васьяўскі, Ржаўскі, Кульшыцкі, Іванішчаўскі, Чэрня-коўскі, Гайшыньскі, Гіжэньскі. Насельніцтва гэтых сельсаветаў пад час паўстання 1919-1920 г.г. — "убівалі чырвонаармейцаў, адбіралі абмундзіраванне і сна-радзжэнне..." Найбольш актыўны-

мі былі жыхары Кульшыцкага і Іванішчаўскага с/с. Выступленні супраць Савецкай улады працягваліся да 1921 г., а ў Чэрнякоўскім, Іванішчаўскім, Гайшыньскім с/с ажыно да 1929 года. Пэўныя звесткі аб паўстанні маюць: Кураленка А.С. ад свайго бацькі, член-карэспандэнт АНБ Марчанка І.Я. ад свайго маці.

Але мала гэтых сведчанняў, мала вядома дакументаў. Таму няма пакуль звестак аб кіраўніках паўстання, якіх падаўлялася паўстанне, невядомыя прозвішчы загінуўшых герояў. Але, я ўпэўнены, гэты факт яскрава абвяргае існаванне да нядаўняга часу міфу аб усеагульнай падтрымцы беларускім народам камуністычнай партыі большавікоў і Савецкай улады.

Шэраг беларускіх гісторыкаў сцвярджае, што ў ця-лым з палітычным "бандытызмам" (супраці-ва м) было пакончана да 1922, а цалкам да сярэд-зін 1926 г. Гэта — хлусня, што пад-цвярджае-цца а Прапой-скім паў-станнем і яшчэ ад-ным да-кументам з Магілёўскага архі-ва Гэта Даведка Магілёўскага РК КП (б) аб палітычна-эканамічным агляда Магілёўскага раёна за 1935 год. У ёй асаблі-ва выдзелены раздзел аб кон-тэрвалюцыйнай дзейнасці мясцовага насельніцтва супраць Савецкай улады. З даку-мента яскрава бачна, што "бан-дыты" (сябры партызанскіх ат-радаў) забівалі толькі актыві-стаў, сельсаветчыкаў, палілі калгасную маёмасць. І не здзяйснялі крымінальных зла-чынстваў. У перыяд 1921-1928 г.г. дзейнічалі узброеныя парт-ызанскія атрады Прудніківа, Новікава, Казановіча, Рыжыка-ва-Бестужава, Стулакова, Ага-родніківа на тэрыторыі Га-радзішчаўскага, Дасовіцкага, Махаўскага, Аляхоўскага, Ша-жарскага, Таранаўскага, Мас-тоцкага, Машанаўскага, Гаран-скага, Бракаўскага, Пашкаўска-га сельсаветаў. Дзейнічалі яны і на сумежных тэрыторыях Ча-вушкага, Шклоўскага раёнаў. Асабліва ў дакуменце адзначана, што супраціў працягваўся і да 1935 г. на абшарах Гаран-скага, Пашкаўскага, Мастоцка-га, Таранаўскага і Махаўскага сельсаветаў. Дадзеныя тычацца толькі невялікай тэрыторыі — Магілёўскага раёна. Даку-менты абвяргаюць вучоных па-літыкаў.

Завяршыць хочацца яшчэ ад-ной вытрымкай з дакумента за 1934 год: "Сярод вучняў 15-й школы на Лупалаве праяўляе-ся кіданне вёнікаў, ануц, страля-не з рагатак у партрэты Леніна і Капіліна, выпадкі антысемеітыз-му, выступленні супраць п'яне-рызцыі з выкрыкам "Няхай падохнуць усі п'янеры". Дзеці гавораць аб тым, што яшчэ да-важыцца бацькі".

ГАР ПУШКІН,
дырэктар Музея гісторыі
Магілёва.

Ён доўгі і цяжкі —
той шлях...
Той шлях да Бога...
Душа спустошаная
просіць паратунку.
"Усяеішні, памажы!" —
яціць малітва
у Вечнасць,
ды вельмі моцныя яшчэ
цінёт д'ябла.
Як цяжка разраваць

ЮРАСЬ ПІВУНОЎ
грахоў ланцуг заганны,
як цяжка
над будзённасцю
узяляець,
і спазнаць п'яшчоту
Боскую,
і пакаяцца...
І дарэванне,
калі яшчэ ня позна
дараваць...

Предложение, от которого нельзя отказаться?

Известно, что наше государство не приветствует у своих граждан инициативы и "неправильного" понимания ситуации и политики. Сегодня людей, особенно молодых, снова воспитывают в духе безучастия и пассивности. Оптимальная для властей формула поведения молодежи была бы такой: не думаем, не видим, не хотим знать. Понятно, что не стоит судить огулом, но, к сожалению, похоже на то, что большинству белорусов до 20 лет вряд ли что-либо интересно, кроме материального благополучия и сытости желудка.

Стремление "быть счастлив и одетым" естественно для всех людей. Возможно, из молодого поколения, зараженного "вежеством" и роком, вырастет работоспособный и ответственный гражданин. Он заработает достаточно на себя и свою семью, не будет воровать, добросовестным трудом "поднимет" сельское хозяйство и промышленность... Однако белорусская реальность предполагает совсем другое развитие событий. Вслед за авангардом строителей старого общественного строя — ветеранами, за подкупленными смехотворной надбавкой к зарплате педагогами, конформистами-предпринимателями начинают формироваться еще один оплот нынешней государственности в Беларуси — объединенная в "единую сильную организацию" молодежь. Теперь эта молодежь должна стать "патриотами". Та самая, которая не интересуется политикой, а мечтает о сытой жизни. Та самая, манипулировавшая которой белорусскому и интрижка госпарла-мента оказалось легче всего. А патриотизм будущего союза заявлен в преданной любви к президенту и, соответственно, ко всему, что он прикажет полюбить.

Нонсенс? Нет, если следовать правилу: кто платит, тот и заказывает музыку. Обещание финансовой поддержки — это тот крючок, на который можно поймать не только бывших комсомольских лидеров, сохранявших чутые к наживе. В состав комитетов БПСМ вошли те мелкие молодежные организации (всего в республике их было 68), которые занимались пусть скромным, но масштабом, но "бизнесом". В Могилеве, например, это штаб студенческих отрядов, в последнее время оставшийся со своими проблемами один на один. Несмотря на то, что государство считает самостоятельное существование подобных организаций делом "нецелесообразным", они надеются продолжить свою работу, используя часть обещанных им средств, если войдут в новый союз. Налицо те конкретные обстоятельства, при которых "не заглотишь наживку" многие не смогут. Замечу, предпочтения при этом не задумываются о последствиях.

Вспоминается эпизод, ярко характеризующий людей, привыкших жить и думать в условиях господства одной идеологии. Так, в дверей комитетов комсомола промпредприятий соби-рались десятки молодых, жаждущих восстановить свое членство. И сегодня тех, кто успел "засветиться" в оркестрах БПСМ, уже засыпали просьбами "замолвить словечко" за опоздавших.

Безусловно, в Лукомполе "пахнет" большими деньгами. Деньги в ны-

нешней идеологии — основополагающая категория. А государству, надо сказать, будет за что платить. Ведь по уставу союза каждый секретарь организации, в любой структуре, будь то институт, фабрика или городская "вертикаль", автоматически становится замом местного руководителя.

И этот расчет тоже верен: наживка оказалась самой что ни на есть съедобной. Не имея иных ориентиров, кроме материальных, молодежь согласна играть под государственным флагом. Мало надежды на то, что на учредительном съезде в устав БПСМ будут внесены положения, ограничивающие субуго идеологическую направленность и полномочия "президентской" молодежи.

В отношении "верного хода", основанного на игре худшими чувствами людей, политика нашей власти безупречна. Она — прямое продолжение коммунистической политики советских времен. Одним из главных "достижений" той власти следует признать то, что ей удалось полностью разучить большинство населения работать и брать на себя какую бы то ни было ответственность. Взять, к примеру, тот же Белорусский Союз Молодежи (я имею ввиду его могилевский вариант). Да, под маркой местного обкома БСМ проводилось множество мероприятий. Но их настоящими организаторами и исполнителями были другие люди, специалисты из Дома пионеров, Дворца культуры и т.д. А деньги на "мероприятия" и зарплату обкомовскому штату исправно выделяли "старшие товарищи" из обкомполкома. Таким образом, банковский счет обкома идеально подходит для "отмывания" денег и сбора "добровольных" пожертвований от любых организаций.

Из помещения обкома БСМ был выслен штаб студенческих отрядов, хотя трудоустройство молодежи фигурировало в ответах обкома о проделанной работе. Что подается, такое традиционное у нас значение чиновничьего аппарата — самим назначать себе цену и все усилия направлять на утверждение собственной "значимости". Молодые ребята, в удобных креслах кабинетов рассуждающие о необходимости существования такой структуры, никогда не смогут ничего противопоставить БПСМ или любому другому объединению "сверху". По одной очевидной причине: отсутствию реальных, полезных дел.

АННА СТРИЖ

Р.С. Адвэкацыі. У першай дэка-ды мая ў Мінску павінен адбыцца а-рганізаваны з'езд патрыятычнага саюза моладзі. Дружочкі гэты ар-тыкул, мы, вядома, не спадзяемся, што забудуць празізданізм ата-чэннем акцыю можна спыніць або зменшыць яе разбуральны эфект. Але ёсць час яшчэ падаумаць над тым, куды і навошта "аб'ядноў-ваць" моладзь і ці варта з легка-сцю "падпісвацца" пад гэтым. Ёсць ма-жымасць на самім з'ездзе уважліва разабрацца ва ўсім, што будзе пра-панавана. Устапуаць у падобныя а-рганізацыі пад аплэдысменты, а выхадзяць — пад уплёткаванне і пе-раслед... Яшчэ ёсць час усё ўва-ж-ліва.

Рэдактар Генадзь СУДНІК

Інфармацыйна-аналітычная газета,
заснаваная Магілёўскай гарадской асацыяцыяй
"КОЛА СЯБРОЎ".

Зарэгістравана ў Дзяржкімітэце Рэспублікі Беларусь
па друку за № 831.

Газета выходзіць па пятніцах,
пераважа на беларускай мове..

АДРАС РЕДАКЦЫІ:
212030 г. Магілёў,
вул. Першамайская, 6-22.

ТЭЛЕФОНЫ:
31-04-15,
22-97-82

Гэнадзь Суднік
Магілёўскі